

OPPIAINEET

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

**Suomen kieli ja kirjallisuus
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5**

VUOROVAIKUTUSTILANTEISSA TOIMIMINEN

Osaan kertoa kokemuksiani, ajatuksiani ja perusteltuja mielipiteitäni.
Osaan antaa palautetta ja vastaanottaa palautetta.
Osaan kuunnella, keskustella ja toimia ryhmässä toisia kunnioittaen.
Tiedän erilaisia tapoja ottaa osaa keskusteluun.
Osaan arvioida omaa toimintaani vuorovaikutustilanteissa.
Osaan käyttää draaman toimintamuotoja omien ideoiden, ajatusten ja tunteiden ilmaisuvälineenä.
Osaan valmistella ja pitää esityksen tai puheen.
Osaan käyttää monimediaisia ympäristöjä vastuullisesti.

TEKSTIEN TULKITSEMINEN

Osaan lukea sujuvasti erilaisia tekstejä ja kehitan lukutaitoani lukemalla usein.
Osaan arvioida omaa lukutaitoani.
Osaan käyttää eri lukutekniikoita erilaisia tekstejä lukiessani.
Osaan pohtia, vertailla ja selittää erilaisia tekstejä.
Osaan etsiä tietoa eri lähteistä ja arvioida jossain määrin niiden luotettavuutta.
Osaan valita lukutaitoni mukaista lukemista.
Osaan esitellä lukemaani muille myös monimediaisissa ympäristöissä.

TEKSTIEN TUOTTAMINEN

Osaan kirjoittaa erilaisia tekstejä.
Osaan kirjoittaa kokemuksiani, ajatuksiani ja mielipiteitäni perustellusti myös monimediaisessa ympäristössä.
Hallitsen oikeinkirjoituksen perusasiat ja käytän niitä teksteissäni.
Osaan kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja Osaan näppäintaitoja.
Tunnistan eri lausetyypit.
Osaan nimetä lauseesta subjektin, predikaatin ja objektin
Osaan käyttää tekstissäni otsikointia ja kappalejakoa.
Osaan kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita.
Osaan arvioida omia tekstejäni.
Osaan tuottaa tekstejä vaihteittain yksin ja muiden kanssa.

KIELEN, KIRJALLISUUDEN JA KULTTUURIN YMMÄRTÄMINEN

Tunnistan sanaluokat ja sijamuotoja.
Osaan taivuttaa verbit persoona- ja aikamuodoissa.
Ymmärrän kirjoitetun ja puhutun kielen eroja.
Osaan käyttää kirjastoa ja valita sieltä itselleni luettavaa lukukokemuksiani laajentaen. Osaan keskustella lukemistani kirjoista toisten kanssa.
Osaan arvostaa omaa kulttuuritaustaani sekä eri kulttuureja ja kieliä.
Osallistun koulun tarjoamiin mahdollisuuksiin koulu yhteisöni kulttuuritoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5

VUOROVAIKUTUSTILANTEISSA TOIMIMINEN

Osaan kertoa kokemuksiani, ajatuksiani ja perusteltuja mielipiteitäni.
Osaan antaa ja vastaanottaa palautetta.
Osaan kuunnella, keskustella ja toimia ryhmässä toisia kunnioittaen.
Osaan arvioida omaa toimintaani vuorovaikutustilanteissa.
Osaan käyttää draaman toimintamuotoja.
Harjoittelen valmisteltavia suullisia esityksiä.
Harjoittelen käyttämään monimediaisia ympäristöjä vastuullisesti.

TEKSTIEN TULKITSEMINEN

Vahvistan lukutaitoani lukemalla säännöllisesti.
Osaan arvioida omaa lukutaitoani.
Harjoittelen käyttämään eri lukutekniikoita.
Osaan tehdä havaintoja erilaisista teksteistä.
Osaan etsiä tietoa eri lähteistä ja harjoittelen arvioimaan lähteiden luotettavuutta.
Osaan esitellä lukemaani muille.
Laajennan sana- ja käsitevarastoani.

TEKSTIEN TUOTTAMINEN

Osaan kirjoittaa erilaisia sekä kauno- että tietokirjallisia tekstejä.
Osaan kirjoittaa kokemuksiani, ajatuksiani ja perusteltuja mielipiteitäni.
Hallitsen oikeinkirjoituksen perusasiat ja käytän niitä teksteissäni.
Osaan kirjoittaa selkeällä käsialalla.
Osaan näppäintaitoja.
Tunnistan lausetyyppejä.
Harjoittelen tunnistamaan lauseesta predikaatin, subjektin ja objektin.
Osaan käyttää tekstissäni otsikointia ja kappalejakoja.
Harjoittelen tekstin tuottamista vaiheittain.
Osaan arvioida itseäni kirjoittajana.

KIELEN, KIRJALLISUUDEN JA KULTTUURIN YMMÄRTÄMINEN

Osaan valita lukutaitoni mukaista luettavaa ja keskustella lukemastani toisten kanssa.
Osaan luokitella sanoja.
Osaan taivuttaa verbejä.
Ymmärrän kirjoitetun ja puhutun kielen eroja.
Osaan arvostaa omaa kulttuuritaustaani sekä eri kulttuureja ja kieliä.

KIELEN KÄYTTÖ KAIKEN OPPIMISEN TUKENA

Osaan käyttää kaikkia osaamiani kieliä hyödykseni oppimisessa.
Harjoittelen eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden tunnistamista ja käyttämistä.

Englanti
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5

Aikaisempien lisäksi:

KASVU KULTTUURISEEN MONINAISUUTEEN JA KIELITIETOISUUTEEN

Tunnistan, miten englantia puhutaan ympäri maailmaa.
Opin arvostamaan erilaisia englannin puhujia.
Harjoittelen puhumaan kieltä kieliopillista sanastoa käyttäen.

KIELENOPISKELUTAIDOT

Osaan etsiä ohjatusti tietoa netistä eri lähteistä.
Harjoittelen tavoitteiden asettamista, työni suunnittelua ja arviointia.
Harjoittelen erilaisia tapoja opiskella sanoja ja rakenteita. Otan vastuuta omasta kielen oppimisestani ja harjoittelen arvioimaan omia opiskelutaitojani.

KEHITTYVÄ KIELITAITO, TAITO TOIMIA VUOROVAIKUTUKSESSA JA TAITO TULKITA TEKSTEJÄ

Ymmärrän ja tuotan yksinkertaista puhetta ja tekstiä jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleni tärkeitä asioista. Harjoittelen viestintätilanteita ja kulttuurisesti sopivien sanontojen käyttämistä. Osaan käyttää vuosiluokan keskeisimpiä rakenteita. Kirjoitan englanninkielisiä virkeitä ymmärrettävästi. Osaan ääntää suurimman osan sanoista ymmärrettävästi.

Matematiikka
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5

AJATTELUN TAIDOT

Osaan havaita yhtäläisyyksiä, eroja, säännönmukaisuuksia, syy- ja seuraussuhteita sekä vaihtoehtoja matematiikassa.

Osaan arvioida, ovatko laskujen tulokset järkeviä.

LUVUT JA LASKUTOIMITUKSET

Ymmärrän positiivisten ja negatiivisten lukujen eron.

Ymmärrän ja käytän sujuvasti kymmenjärjestelmää.

Osaan laskea desimaali- ja murtoluvuin yksinkertaisia yhteen- ja vähennyslaskuja.

Ymmärrän desimaali- ja murtolukujen välisen yhteyden.

Osaan muodostaa tarkoituksenmukaisia laskulausekkeita yhteen-, vähennys-, sekä kerto- ja jakolaskuissa.

Osaan pyöristää lukuja ja arvioida lukujen suuruutta.

ALGEBRA

Osaan jatkaa erilaisia lukujonoja säännönmukaisuuksia etsien ja niitä soveltaen.

Tiedän yhtälön käsitteen.

GEOMETRIA JA MITTAAMINEN

Osaan rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kappaleita (lieriöt, kartiot ja muut kappaleet).

Osaan luokitella tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkia niiden ominaisuuksia.

Osaan luokitella erilaisia kulmia.

Hallitsen koordinaatiston (kaikki neljännekset) alkeita.

Tiedän, mikä on mittakaava.

Osaan laskea kuvioiden piirin ja pinta-alan.

Osaan muuttaa yleisimmin käytettyjä mittayksiköitä.

TIETOJENKÄSITTELY, TILASTOT JA TODENNÄKÖISYYS

Osaan tehdä ja käyttää taulukoita ja diagrammeja.

Tiedän, mitä todennäköisyys tarkoittaa.

Tunnistan tilastollisten tunnuslukujen käsitteitä.

Ympäristöoppi
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5.

MERKITYS, ARVOT, ASENTEET

Osaan asettaa opiskelulleni tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.
Tiedän oman toimintani vaikutuksen osana kestävästä kehityksestä.

TUTKIMISEN JA TOIMIMISEN TAI DOT

Osaan hakea tietoa erilaisista lähteistä.
Osaan suunnitella sekä toteuttaa pieniä tutkimuksia ja mittauksia ja tehdä niistä päätelmiä.
Osaan lukea Euroopan karttaa.

TIEDOT JA YMMÄRRYS

Tiedän ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheet sekä ikäkausien muutokset.
Tiedän murrosiän vaikutukset kehoon ja yksilölliseen kehitykseen.
Tiedän, miten terveyttä ylläpidetään.
Tiedän, miten erilaista teknologiaa (esim. koneet, laitteet) käytetään arjessa.
Löydän kartalta Euroopan eri alueet ja Osaan nimetä pohjoismaat.
Tunnistan kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Evangelisluterilainen uskonto Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5.
SUHDE OMAAN USKONTOON Ymmärrän Paavalin ja varhaisten kristittyjen merkityksen kristinuskon kehittymiselle maailman uskonnoksi ja lähetystyön kehitykselle. Osaan etsiä, arvioida ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.
USKONTOJEN MAAILMA Tiedän Suomen katsomukselliset juuret ja nykytilan. Tunnen lähiympäristön uskontokuntien elämää.
HYVÄ ELÄMÄ Ymmärrän 10-käskyn kokoelman ja sen merkityksen nykypäivänä.

ORTODOKSINEN USKONTO

Ortodoksinen uskonto Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5.
SUHDE OMAAN USKONTOON Ymmärrän Paavalin ja varhaisten kristittyjen merkityksen kristinuskon kehittymiselle maailman uskonnoksi ja lähetystyön kehitykselle. Osaan kertoa ortodoksisista rituaaleista, tavoista, sekä pyhistä paikoista ja rakennuksista. Osaan etsiä, arvioida ja käyttää uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä.
USKONTOJEN MAAILMA Osaan Aabrahamin uskontoja sekä osaan kertoa Suomen ja Euroopan uskonnollisia ja katselmuksellisia juuria ja nykytilaa. Osaan kertoa, mitä on uskonottomuus. Osaan nimetä keskeiset uskonnot Euroopan historiasta. Osaan vertailla kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden käsityksiä Jeesuksesta.
HYVÄ ELÄMÄ Osaan käyttäytyä toisia kunnioittavalla tavalla. Ymmärrän uskontoja yhdistävät eettiset periaatteet: rakkauden kaksoiskäskey, ortodoksinen ihmiskäsitys ja toisen kunnioitus ja pelisäännöt. Osaan perustella ja neuvotella omista näkemyksistäni.

Elämäkatsomustieto
Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5.

KASVAMINEN HYVÄÄN ELÄMÄÄN

Tunnistan arjen tilanteita ja tiedän, miten niissä tulisi toimia.

Osaan tunnistaa ja arvioida väitteitä ja niiden perusteluita.

Tunnistan asioiden välisiä suhteita ja kehitän ajatteluani.

Osaan suunnitella ja arvioida oppimistani.

ERILAISIA ELÄMÄNTAPOJA

Tunnistan erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia.

Osaan selittää, mitä tarkoittaa yhdenvertaisuus, hyväksyminen, ymmärtäminen, tietäminen, uskominen ja luuleminen.

Tunnistan suomalaista, eurooppalaista ja maailman kulttuuriperintöä sekä ymmärrän kulttuurista moninaisuutta.

Ymmärrän omaa maailmankuvaani.

YHTEISELÄMÄN PERUSTEITA

Tunnen YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.

Osaan ilmaista näkemyksiäni ja kuuntelen muiden kannanottoja.

LUONTO JA KESTÄVÄ TULEVAISUUS

Kannan vastuuta itsestäni, toisista ihmisistä ja luonnosta.

Osaan toimia aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössäni.

Tiedän erilaisia aikakäsityksiä ja tapoja selittää maailmaa ja ymmärrän niiden vaikutuksia ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä.

HISTORIA

Historia Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5
MERKITYS, ARVOT JA ASENTEET Tutustun historiaan tieteenalana.   TIEDON HANKKIMINEN MENNEISYYDESTÄ Tiedän luotettavia historian tutkimuksen lähteitä. Osaan erottaa tosiasian ja siitä tehdyn tulkinnan.   HISTORIAN ILMIÖIDEN YMMÄRTÄMINEN Tunnistan, millä perusteilla historia jaetaan erilaisiin aikakausiin, esimerkiksi esihistorialliseen kauteen ja historiallisiin ajanjaksoihin. Osaan antaa esimerkkejä eri yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä, esimerkiksi varhaisista korkeakulttuureista ja antiikin aikakaudesta. Osaan eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan ja kertoa syitä heidän toimintatavoilleen. Ymmärrän historian tapahtumien syy- ja seuraussuhteita. Osaan kuvata esimerkkien avulla, mitä muutos on merkinnyt eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta. Tiedän, miksi jokin ilmiö jatkuu myöhempinä aikakausina, esimerkiksi maanviljelykulttuuri.   HISTORIALLISEN TIEDON KÄYTTÄMINEN Osaan kuvailla historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita: mitä tapahtui, miksi niin tapahtui ja mitä siitä seurasi. Ymmärrän, että historian selitykset voivat muuttua uusien lähteiden ja uuden tiedon myötä. Osaan kertoa historiallisesta tapahtumasta tai ilmiöstä eri toimijoiden kannalta.

YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaoppi Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5
MERKITYS, ARVOT JA ASENTEET Tutustun yhteiskuntaoppiin tiedonalana. Ei arvioida   YHTEISKUNNASSA TARVITTAVIEN TIETOJEN JA TAITOJEN OMAKSUMINEN JA YHTEISKUNNALLINEN YMMÄRRYS Ymmärrän erilaisten yhteisöjen toiminnan merkityksen. Osaan selittää yhteisten sääntöjen merkityksen. Osaan perustella miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä. Ymmärrän ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen. Tiedän yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita. Tiedän median merkityksen arjessa ja yhteiskunnassa. Ymmärrän työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössä. Selitän esimerkkien avulla, että eri toimijoiden (esim. media, päättäjät, eri yhteisöt) tuottamaan tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.   YHTEISKUNNALLISEN TIEDON KÄYTTÄMINEN JA SOVELTAMINEN Käytän mediaa turvallisesti. Tiedän, miten erilaisia medioita käytetään vaikuttamisen välineenä. Tiedän, että demokraattisen toiminnan periaatteita ovat kuunteleminen, kantaa ottaminen, sopeutuminen enemmistön päätöksiin ja vaikuttaminen. Osaan perustella omaan rahankäyttöön ja kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja. Ymmärrän vastuullisen kuluttamisen periaatteet arjen tilanteissa.

MUSIIKKI

Musiikki Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5.

OSALLISUUS

Osallistun aktiivisesti musiikin tunneilla.
Luon omalta osaltani myönteistä yhteishenkeä.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAI DOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Käytän lauluääntäni luontevasti.
Osallistun yhteislauluun ja -soittoon.
Ilmaisen itseäni monipuolisesti musiikillisin keinoin.
Keskityn kuuntelemaan musiikkia ja kuvailemaan sitä.
Rohkaistun keksimään ja tuottamaan omaa musiikkia.
Tunnistan musiikin eri elementtejä.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Tutustun erilaisiin musiikin kulttuureihin ja eri aikakausien musiikkiin.
Opin musisoidessa erilaisia musiikin merkintätapoja ja käsitteitä.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS MUSIIKISSA

Toimin vastuullisesti soittimien kanssa.
Ymmärrän äänenvoimakkuuden merkityksen.
Huomaan musiikin merkityksen omalle hyvinvoinnille.

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Ymmärrän harjoittelun merkityksen musiikissa.
Osaan asettaa tavoitteen musiikillisen osaamiseni kehittämiseksi ja arvioida edistymistäni.

KUVATAIDE

Kuvataide Oppimisen tavoitteet vuosiluokilla 5-6
VISUAALINEN HAVAITSEMINEN JA AJATTELU Osaan havainnoida taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia. Osaan hyödyntää ja kokeilla erilaisia kuvan tekemisen tapoja, välineitä ja materiaaleja. Osaan keskustella havainnoistani ja ajatuksistani. Osaan perustella näkemykseni. Osaan ilmaista ajatuksiani ja havaintojani kuvallisesti esim. maalaamalla, rakentamalla ja mediaesityksiä tekemällä ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.   KUVALLINEN TUOTTAMINEN Osaan käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjoittelen kuvan tekemisen taitoja. Harjoittelen asettamaan tavoitteita työskentelylleni ja arvioimaan omaa ja toisten työtä. Opin tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissani.   VISUAALISEN KULTTUURIN TULKINTA Opin tarkastelemaan erilaisia kuvia ja pohtimaan niiden merkityksiä eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta. Osaan tarkastella taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtia historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin. Käytän ja kokeilen eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissani.   ESTEETTINEN, EKOLOGINEN JA EETTINEN ARVOTTAMINEN Keskustelen taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista. Osaan ottaa huomioon erilaisia kulttuureja kuvallisen ilmaisun sisältöjä valitessani ja käytän kestävästi kehitykseen soveltuvia toimintatapoja.

KÄSITYÖ

Käsityö Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5
Hallitsen työn tekemisen alusta loppuun ja Osaan dokumentoida työn eri vaiheet. Osaan suunnitella ja valmistaa yksin tai yhdessä muiden kanssa käsityötuotteen tai – teoksen. Tunnistan käsityön käsitteistöä ja materiaaleja, Osaan käyttää niitä tarkoituksen mukaisesti. Osaan työskennellä turvallisesti, pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Osaan valita ja käyttää työhön sopivia välineitä. Harjoittelen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä suunnittelussa, valmistuksessa ja työn vaiheiden dokumentoinnissa. Opettelen arvioimaan omaa työprosessiani yhdessä toisten oppilaiden kanssa.

LIIKUNTA

Liikunta Oppimisen tavoitteet vuosiluokalla 5
FYYSINEN TOIMINTAKYKY   Osallistun liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen.   Osaan reagoida eri aistien välityksellä tuleviin ärsykkeisiin (esim. viestit, hippaleikit, musiikkiliikunta).   teen eri liikuntatilanteissa usein miten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja (esim. luontoliikunta, suunnistaminen lähialueella, pelit, leikit, ultimate).   Osaan liikkua erilaisissa ympäristöissä eri vuodenaikoina (esim. leikkien, pelaten, kävellen, juosten, hyppien ja kiipeillen sekä liikun jäällä ja lumella).   Osaan tasapainoilla (esim. telinevoimistelu, musiikkiliikunta, jää- ja lumiliikunta).   Osaan käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä (esim. pomputtaminen, kuljettaminen käsillä, jaloilla ja mailalla, heittäminen ja kiinniottaminen, lyöminen ja laukaiseminen).   Osaan arvioida fyysisiä ominaisuuksiani ja harjoitan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa (esim. pallopelit, maastoliikunta, venyttelyt, kuntopiiri, Move!-mittaus).   Harjoittelen uimaan vähintään 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltamaan 5 metriä pinnan alla.   Harjoittelen vesipelastustaitoja.   Osaan toimia turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
SOSIAALINEN TOIMINTAKYKY   Osaan toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.   Noudatan reilun pelin periaatteita.   Osallistun yhteistoiminnallisiin pari- ja ryhmätehtäviin aktiivisesti toiset huomioon ottaen.   Otan vastuuta omista ja yhteisistä asioista, tavaroista ja välineistä.
PSYKKINEN TOIMINTAKYKY   Osaan toimia vastuullisesti ja itsenäisesti.   Asennoidun myönteisesti erilaisiin liikuntamuotoihin.   Harjoittelen sinnikkäästi ja ponnistellen.   uskallan rohkeasti kokeilla uusia ja erilaisia tehtäviä.